

Aan de leden van de raad

Raamsdonksveer, 15 december 2023

Ons kenmerk : /Beleid
Onderwerp : Raadsinformatiebrief

Geachte leden van de raad,

Binnen het energiesysteem neemt de gemeente Geertruidenberg een belangrijke rol in het landelijke systeem. Met de aanwezigheid van de Amercentrale en de hoogspanningsstations binnen de gemeente is het Amergebied een van de belangrijkste knooppunten binnen het landelijke elektriciteitsnetwerk. De energietransitie gaat op dit moment hard en de verduurzaming van de samenleving leidt tot aanpassingen in het energiesysteem. Met name door de toenemende vraag naar elektriciteit is het bestaande netwerk niet voldoende. Hier merken we op dit moment al de gevolgen van. De nieuwsberichten over de stagnatie van de verduurzaming van bedrijven en het “op slot zitten” van het elektriciteitsnetwerk zijn daar de voorbeelden van.

Omdat Geertruidenberg een belangrijk knooppunt is binnen het energiesysteem heeft dit ook gevolgen voor ons. Het college heeft al in een eerder stadium geconstateerd dat er een dusdanige grote hoeveelheid aan projecten op ons afkomt dat dit vraagt om een integrale aanpak, waarin deze uitdagingen in samenhang met elkaar kunnen worden beschouwd.

In het kader hiervan is besloten om een ontwerptafel voor de regio Moerdijk-Drimmelen-Geertruidenberg te formeren, hierna Powerport Moerdijk (werknaam die is voortgekomen uit het ruimtelijk voorstel/SRBT) te noemen. In dit overleg schuiven de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Infrastructuur en Waterstaat (I&W), de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg aan om in gezamenlijkheid te kijken naar de complexe opgave waar het gebied voor staat. Er is specifiek gekozen voor de regio Moerdijk-Drimmelen-Geertruidenberg vanwege dezelfde omstandigheden waarin deze gemeenten moeten acteren. Uit het Programma Energiehoofdstructuur, waarin het Rijk het toekomstperspectief voor het energiesysteem in 2050 heeft geschetst, blijkt dat Moerdijk voor een opgave van circa 200 hectare aan energieinfrastructuurprojecten staat. De gemeente Geertruidenberg staat voor een opgave van 60 hectare. Een overlegtafel is hier noodzakelijk omdat deze problematiek tot zomer 2023 nog onvoldoende werd gezien en gehoord.

Het doel van de ontwerptafel is om te komen tot een samenhangende en richtinggevende keuzes voor de ontwikkeling van het energiesysteem met een goede ruimtelijke indeling, en daarbij oog te houden voor de leefbaarheid en het behoud van de brede welvaart in het gebied en haar inwoners.

Bij de ontwerptafel zijn verschillende fases te onderscheiden. De urgentie van het Rijk is hoog, het tempo ligt dan ook hoog. Er lopen op dit moment al verschillende rijksprojecten. Afgelopen maanden heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van de ruimtevraag. Dit is fase 1. Deze fase is inmiddels afgerond. De

belangrijkste conclusie die uit de inventarisatie getrokken kan worden is dat onvoldoende grip en sturing op de ruimtelijke inpassing van de nieuwe ontwikkelingen leidt tot een suboptimale ruimtelijke inpassing, die verrommeling van het landschap kan veroorzaken en ten koste kan gaan van de leefbaarheid van de inwoners. In bijlage 1 bij deze brief zijn de (meer dan 40!) projecten, die op dit moment spelen in het gebied, die in fase 1 zijn geïnventariseerd weergegeven. Uit de inventarisatie blijkt dan ook dat een integrale sturing en samenhangende en richtinggevende keuzes noodzakelijk zijn voor een goede ontwikkeling van het energiesysteem zodat daarbij rekening gehouden kan worden met de leefbaarheid van onze inwoners.

Aan de hand van de geïnventariseerde projecten uit fase 1 zal in fase 2 onderzoek gedaan worden naar drie scenario's. In de scenario's wordt gekeken hoe toekomstige ontwikkelingen in het gebied zouden kunnen plaatsvinden. Dit alles om te komen tot een optimale ruimtelijke inpassing (fase 3).

In de periode tot medio 2024 wordt in fase 2 technische informatie verzameld die nodig is om een integraal plan te kunnen gaan opstellen. Hierbij kijken we voor Geertruidenberg eerst hoe de ruimte in het Amergebied optimaal kan worden benut. De volgende zaken worden verkend:

- Optimalisatiemogelijkheden van het bestaand ruimtegebruik in het Amergebied (m2 en milieuruimte). Denk aan niet ingevulde ruimte.
- Mogelijkheden om ruimte te creëren (m2 en milieuruimte) door efficiënter ruimtegebruik en uitplaatsing van activiteiten die niet aan dit gebied gebonden zijn.
- Mogelijkheden om ruimtevrage (m2 en milieuruimte) te verminderen door technische oplossingen of door energieprojecten elders te realiseren.

De analyse betreft een verkenning op hoofdlijnen. Er wordt globaal check gedaan op technische- en juridische haalbaarheid en op kosten. Het gaat in deze fase niet om het wegen van belangen, maar om zicht te krijgen op mogelijke bouwstenen voor de puzzel die gelegd moet gaan worden. In de verkenning worden alle zoeklocaties meegenomen van de energieprojecten die nu onder de Rijks Coördinatie Regeling (RCR) vallen. Zo kan kennis die op de ontwerptafel wordt ontwikkeld ingebracht worden in de lopende RCR trajecten. In maart/april worden de eerste resultaten verwacht. Daarna volgt een vergelijkbare technische verkenning naar mogelijkheden om ruimte te vinden buiten het Amergebied.

Rond de zomer wordt bestuurlijk overleg met het rijk beoogd om gezamenlijk de lijn richting het opstellen van een gebiedsgerichte uitwerking te bepalen. Inzet is om dit overleg te koppelen aan het bestuurlijk overleg tussen rijk en provincie in kader van het Ruimtelijk Voorstel. Dit overleg zal plaatsvinden met de bewindslieden van het nieuwe kabinet. Omdat het nog onduidelijk is hoe snel de formatie gaat, en het wel zaak is voortgang te blijven maken op de ontwerptafel, kan er ook voor gekozen worden om nog met de zittende demissionaire bewindslieden tot afspraken te komen.

Hierna zal fase 3 worden opgesteld, waarin de studierichtingen zullen moeten leiden tot een integrale gebiedsgerichte aanpak, met als doel om advies te geven over de inpassing en randvoorwaarden voor de projecten, systeemkeuzes te maken en op welke locaties geïnvesteerd kan/moet in de gebiedskwaliteit en leefbaarheid. Het doel is om eind 2024, begin 2025 fase 3 af te ronden.

Tussen de verschillende samenwerkende overheden, de ministeries, de provincie en de 3 gemeenten, zullen afspraken worden gemaakt over een integraal en toekomstbestendig ontwikkelperspectief dat leidt tot de versterking van de leefbaarheid en de brede welvaart in de regio. Daarnaast zullen afspraken gemaakt worden over de samenwerking en de financiering van de gebiedsinvesteringen.

In fase 3 zal ook ruimte worden ingeruimd voor participatie, hiervoor wordt in fase 2 van het proces een participatieplan opgesteld. Ook de raad zal een rol in dit traject moeten krijgen. Hoe dit vorm krijgt wordt op een later moment uitgewerkt.

Gebiedsinvesteringen Net op Zee

Parallel aan het proces van de Ontwerptafel is er vanuit Europa en het Rijk een gebiedsinvesteringsbijdrage van 100 miljoen per locatie ter beschikking gesteld voor aanlandingslocaties voor Wind op Zee. Deze bijdrage wordt in 2 fases uitgekeerd. De eerste fase wordt ter beschikking gesteld aan de regio waar het converterstation komt, de gelden in fase 2 worden ter beschikking gesteld aan de gemeenten waar de kabels door heen gaan. Om in aanmerking te komen voor deze gelden dient met de regio een regioplan te worden opgesteld waarin met omliggende gemeenten tot overeenstemming

gekomen wordt op welke wijze deze gelden worden verdeeld. Hiervoor moet in het tweede kwartaal van 2024 een bestuurlijk akkoord worden bereikt met de gemeenten Drimmelen, Moerdijk en Oosterhout. Onderdeel van dit akkoord is een verdeelsleutel voor de verdeling van de gelden. In relatie met de ontwerptafel Powerport Moerdijk is tussen de gemeenten Drimmelen, Moerdijk en Geertruidenberg afgesproken dat de gelden die worden toegewezen aan de drie gemeenten binnen de Powerport zullen worden besteed aan projecten binnen de ontwerptafel.

Rol van de raad en communicatie

De huidige ontwikkelingen rond Powerport zijn in lijn met de vastgestelde gemeentelijke positiebepaling ten aanzien van de energie-infrastructuur. Deze positiebepaling is als onderdeel van de omgevingsvisie vastgesteld door de raad en blijft ook in de komende periode de leidraad voor handelen. De ambitie tot transparantie en participatie maakt expliciet onderdeel uit van de positie bepaling.

Zoals in deze brief is aangegeven wordt in de komende periode gewerkt aan een participatieplan, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de invulling van de raad. We organiseren graag een 'raad luistert'-sessie in februari over dit onderwerp.

Het is goed om te beseffen dat parallel hieraan vanuit de lopende energieprojecten ook door EZK & Tennet wordt gecommuniceerd naar onze inwoners. Momenteel worden afspraken met EZK gemaakt om in de communicatie van individuele energieprojecten telkens ook de koppeling te maken naar de integrale opgave op de Ontwerptafel Powerport en vice versa.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris a.i.,

de burgemeester,

R. Brekelmans

M. Witte

Bijlage 1 Geinventariseerde projecten

